

DE KWETSBAARHEID VAN AFRIKA

**DIAGANA over een Afrikaanse gemeenschap tussen het koloniale ge-
heugen en het orale geheugen, een
nocidair kruisvat.**

de drempel van het derde millennium
eden vele Afrikaanse regio's het beeld van
n continent dat verscheurd wordt door
erne conflicten en burgeroorlogen. Al
na een decennium lang is dat het geval.
or bij de argumentatie en het politiek-
eologische discours van de strijdende
rtijen, refereert de manier waarop deze
erne conflicten zich binnen de sociolo-
che realiteit van elk land voordoen, aan
presentaties van sociaal-etnische aard. Ze
mt tot uiting in genocidaire neigingen.
verwijs hiermee naar wat de Libanese
rijver Amin Maalouf 'genocidaire identi-

teiten' heeft genoemd: elke gemeenschap of
etnische groep bestaat slechts via de negatie
van de ander (de buur die men niet gekozen
heeft, de vreemdeling, al wie lid is van een
andere volksgroep, die niet dezelfde cultu-
rele waarden of godsdienst deelt, die niet
van dezelfde streek is).

De Afrikaanse intellectuelen hebben vaak een
geëngageerde visie en houding aangenomen
ten aanzien van de geschiedenis van hun
continent, minder om de huidige ontsporin-
gen te begrijpen en te verklaren dan om ze
te rechtvaardigen. In die pogingen tot
rechtvaardiging neemt de kolonisatie een bij-
zondere plaats in. Door de politieke overheer-
sing en de diepgaande sociaal-economische
en culturele verschuivingen die zij veroor-
zaakt heeft, heeft de tijd de wonden van de
kolonisatie niet helemaal geheeld. Haar erfe-

nis blijft medeverantwoordelijk voor de
slechte ontwikkeling waaronder het conti-
nent nog steeds lijdt.

Armoede, hongersnood, burgeroorlogen,
genociden... maken het dagelijkse lot uit van
miljoenen Afrikanen. We weten dat er moge-
lijk een rechtstreeks verband is met de kolo-
nisatie. Het intellectuele en het semantische
discours zijn hiervan doordrongen. Het
slechte geweten van het westerse denken
moet het op dat punt afleggen tegen een
geschiedenis waarvan ze zich per volmacht
de verantwoordelijke erfgenaam voelt. Het
staat onder de westerse intelligentsia inder-
daad goed om deze manier van denken aan
te nemen, te reproduceren, zo niet door te
geven. Het is alsof de reactualisering van de
Geschiedenis moest dienen om het échec van
de politiek te rechtvaardigen en het slechte

MONSTRATIONS WHICH AIMS WERE TO TARGET DEPUTIES OF OPPOSITION PARTIES COMING TO CEREMONIES

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

bouw van een stad of de constructie van een landschap: alleen kun je dat niet. De goede uitkomst van het project valt mede te verklaren door het feit dat verschillende personen - Europeanen en Rwandezes - er bij betrokken zijn geraakt op een moment dat het voor hen belangrijk was. Vanuit hun persoonlijke geschiedenis was het op dat moment goed voor hen bij een dergelijk project betrokken te geraken. Ik spreek nu niet over de inhoud van *Rwanda 1994* maar over het werkproces.

Bij Groupov waren we er bijzonder gevoelig voor. De voorbije jaren

hebben we aan een *Waarheidstriptiek* gewerkt, die eindigde met *De moeder* van Brecht. De vraag naar de waarheid bleek nauw verbonden met de vraag of het menselijk lijden zin heeft. De vraag naar de waarheid wordt immers vooral gesteld wanneer men lijdt en slechts zelden wanneer het goed gaat. Groupov heeft ook een ondergrondse werking waarvan bijzonder weinig mensen op de hoogte zijn: de zogenaamde 'clairières', werk in de vrije natuur dat iets anders beoogt dan het maken van een voorstelling. De thema's die we daar aanraken, zijn de kindertijd, de dood, de natuur... Misschien verkla-

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

FORMANT CONFIRMED 48 RGF PARA CDO AND A FEW MEMBERS OF THE GENDARMERIE PARTICIPATED IN

ontwikkelingssector dit geweld, zij het
n misschien ongewild, eerder heeft ver-
erkt dan verholpen (door een afhankelijke
sitiesite tegenover de autoriteiten, de
spiegeling van etnische tegenstellingen in
t personeelsbestand,...). Hierdoor wordt
k het wereldwijde ontwikkelingsbeleid in
aag gesteld. En één enkele vaststelling in
e verband spreekt meteen boekdelen. Jaar-
ks wordt vanuit het zuiden voor zo'n slor-
ge 1200 à 1600 miljard dollar aan rijkdom
ar het noorden verstuurd (ten gevolge van
nuldendlast, zwakke marktpositie, kapitaal-
ucht en rechtstreekse uitbuiting). Daar
genover staat het luttele jaarlijkse bedrag
n 58 miljard dollar aan ontwikkelingshulp.
t behoeft verder geen uitleg dat Afrika
derworpen is aan de ijzeren wetten van
vrije markt. Duurzame, structurele ontwik-
ling is geen prioriteit. Voor dit aandeel in
t bestendigen van een achterstand in ont-

wikkeling, welke heeft bijgedragen tot de
sociaal-economische voorwaarden voor de
genocide, verontschuldigt vooralsnog nie-
mand zich. En zo wordt verzwegen dat ont-
wikkeling op de westerse agenda slechts
voorkomt in de mate dat dit noodzakelijk is
om de uitbuiting mogelijk te maken.

Een derde punt dat niet ter sprake komt, is
de toenemende globalisering van de armoe-
de. Alle democratische politici hebben de
mond vol van globalisering. Grenzen hebben
geen betekenis meer. Althans, voor wat
betreft de wereldeconomie. Instellingen als
de Wereld Handels Organisatie en allerlei
vrijhandelsakkoorden bevorderen de voor-
delige marktpositie van het Noorden. Dat
daarmee ook de ellende in het Zuiden steeds
schrijnender wordt, krijgt heel wat minder
aandacht. Ook hier zijn enkele cijfers het
meest verhelderend. Om de totale wereldbe-
volking te voorzien van onderwijs en gezond-

heidszorg, en de grootste ellende wereldwijd
volledig uit te roeien, volstaat een jaarlijks
bedrag van 80 miljard dollar. Dat is amper
0,35% van het jaarlijks inkomen van de rijke
landen. Aan de andere kant zien we dat de
200 rijkste mensen op deze wereld samen
meer bezitten dan die arme landen welke
samen 41% van de wereldbevolking verte-
genwoordigen, dat in Japan jaarlijks 35
miljard dollar wordt gespendeerd aan festivi-
teiten voor managers, dat in Europa jaar-
lijks voor 105 miljard dollar aan alcohol wordt
genuttigd, dat de drughandel jaarlijks 400
miljard dollar opbrengt, dat er jaarlijks voor
780 miljard dollar wordt bewapend, en dat
er een jaarlijks bedrag van 1000 miljard dollar
wordt neergeteld voor reclame en marketing.
Deze gegevens tonen aan dat de nefaste ver-
houdingen tussen rijk en arm, tussen Noord
en Zuid, een constante blijven in de huidige,
neoliberale wereldorde. Het jaarlijks uitge-